Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (första avdelningen)

den 7 juli 2021 *

”Utomobligatoriskt skadeståndsansvar – Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik – Restriktiva åtgärder mot Iran – Förteckning över personer och enheter som omfattas av frysning av penningmedel och ekonomiska resurser – Tribunalens behörighet – Preskription – Tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter”

I mål T-455/17,

Naser Bateni, med hemvist i Hamburg (Tyskland), företrädd av advokaten M. Schlingmann,

sökande,

mot

Europeiska unionens råd, företrätt av J.-P. Hix och M. Bishop, båda i egenskap av ombud,

svarande,

med stöd av

Europeiska kommissionen, företrädd av C. Hödlmayr, J. Roberti di Sarsina och M. Kellerbauer, samtliga i egenskap av ombud,

intervenient,

angående en talan enligt artiklarna 268 och 340 FEUF om ersättning för den skada som sökanden påstår sig ha lidit till följd av att han upptagits i förteckningarna för det första i bilaga II till rådets beslut 2010/413/Gusp av den 26 juli 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av gemensam ståndpunkt 2007/140/Gusp (EUT L 195, 2010, s. 39) genom rådets beslut 2011/783/Gusp av den 1 december 2011 om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 319, 2011, s. 71), och i bilaga VIII till rådets förordning (EU) nr 961/2010 av den 25 oktober 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 423/2007 (EUT L 281, 2010, s. 1), genom rådets genomförandeförordning (EU) nr 1245/2011 av den 1 december 2011 om genomförande av förordning nr 961/2010 (EUT L 319, 2011, s. 11), för det andra i bilaga IX till rådets förordning nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010 (EUT L 88, 2012, s. 1) och, för det tredje, i bilagan till rådets beslut 2013/661/Gusp av den 15 november 2013 om ändring av

* Rättegångsspråk: tyska.

beslut 2010/413 (EUT L 306, 2013, s. 18) och i bilagan till rådets genomförandeförordning (EU) nr 1154/2013 av den 15 november 2013 om genomförande av förordning nr 267/2012 (EUT L 306, 2013, s. 3), meddelar

TRIBUNALEN (första avdelningen),

sammansatt av ordföranden H. Kanninen samt domarna M. Jaeger och O. Porchia (referent),

justitiesekreterare: handläggaren B. Lefebvre,

efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 20 november 2020,

följande

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Sökanden, Naser Bateni, är iransk medborgare och bosatt i Tyskland sedan mars 2008. Där bildade han år 2009 HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (nedan kallat HTTS). Bolaget är bildat enligt tysk rätt och verkar som skeppsmäklare och teknisk administratör av fartyg.

2 Det nu aktuella målet rör det system med restriktiva åtgärder som införts för att utöva påtryckningar mot Islamiska republiken Iran för att förmå denna att upphöra med sin spridningskänsliga kärntekniska verksamhet och med att utveckla kärnvapenbärare. Det rör sig bland annat om åtgärder som vidtagits mot Islamic Republic of Iran Shipping Lines (nedan kallat IRISL), till vilket sökanden och HTTS enligt Europeiska unionens råd anses ha kopplingar.

3 Inom ramen för folkrätten antog Förenta nationernas säkerhetsråd (nedan kallat säkerhetsrådet) den 23 december 2006 resolution 1737 (2006), i vilken säkerhetsrådet uttryckte allvarliga farhågor med avseende på det kärnvapenprogram som utvecklats av Iran och försökte utöva påtryckningar på denna stat för att ”begränsa” programmet och ”upphöra” med vissa delar av det i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

4 Den 24 mars 2007 antog säkerhetsrådet resolution 1747 (2007). I punkt 5 i resolutionen anges det att säkerhetsrådet ”beslutar att Islamiska republiken Iran varken direkt eller indirekt från sitt territorium eller via sina medborgare eller genom fartyg eller flygplan under dess flagg får tillhandahålla, sälja, eller överföra några vapen eller tillhörande materiel. Samtliga stater ska förbjuda att sådana artiklar förvärvas från Islamiska republiken Iran av deras medborgare, eller med hjälp av fartyg eller flygplan under deras flagg, oavsett om artiklarna har sitt ursprung i Iran”.

5 Den 3 mars 2008 antog säkerhetsrådet resolution 1803 (2008). I punkt 11 i denna resolution uppmanas alla stater ”att inspektera … laster till och från Iran och att vid sina flygplatser och hamnar inspektera luftfartyg och fartyg som ägs eller drivs av Iran Air Cargo och Islamic Republic of Iran Shipping Line, förutsatt att det finns rimliga skäl att anta att luftfartyget eller fartyget transporterar förbjudna varor enligt denna resolution och resolution 1737 (2006) eller resolution 1747 (2007)”.

6 Genom resolution 1929 (2010) av den 9 juni 2010 införde säkerhetsrådet en rad ytterligare åtgärder avseende IRISL. Genom punkterna 14–22 i denna resolution utvidgades åtgärderna för frysning av tillgångar enligt resolution 1737 (2006) till ”enheter inom [IRISL] enligt bilaga III och personer eller enheter som agerar för eller på uppdrag av dem, och enheter som ägs eller kontrolleras av dem, inbegripet genom olagliga medel, eller som säkerhetsrådet eller [Förenta nationernas sanktionskommitté] har konstaterat har hjälp dem att kringgå sanktioner enligt eller bryta mot bestämmelserna i [dess] resolutioner”.

7 För Europeiska unionens del har rådet antagit gemensam ståndpunkt 2007/140/Gusp av den 27 februari 2007 om restriktiva åtgärder mot Iran (EUT L 61, 2007, s. 49), och förordning (EG) nr 423/2007 av den 19 april 2007 om restriktiva åtgärder mot Iran (EUT L 103, 2007, s. 1).

8 För att uppfylla resolution 1929 (2010) antog Europeiska rådet den 17 juni 2010 en förklaring om Iran (Bilaga II till slutsatserna från Europeiska rådet den 17 juni 2010 (dokument EUCO 3/10)) och uppmanade samtidigt rådet att vidta åtgärder för att genomföra åtgärderna i denna resolution samt kompletterande åtgärder i syfte att stödja en lösning av alla problem avseende Irans kärnvapenprogram genom förhandling. Dessa åtgärder skulle riktas mot flera nyckelsektorer i den iranska ekonomin, bland annat ”den iranska transportsektorn, särskilt IRISL och dess dotterbolag”.

9 Rådet genomförde Europeiska rådets förklaring om Iran genom beslut 2010/413/Gusp av den 26 juli 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av gemensam ståndpunkt 2007/140/Gusp (EUT L 195, 2010, s. 39). I bilaga II till detta beslut anges vilka personer och enheter, som uppgetts av säkerhetsrådet eller den sanktionskommitté som inrättades genom resolution 1737 (2006), vars tillgångar ska frysas.

10 Genom beslut 2010/413 tog rådet upp HTTS i förteckningen över enheter i bilaga II till detta beslut, med motiveringen att bolaget ”[agerade] för [Hafize Darya Shipping Lines] i Europa.” IRISL och några andra iranska rederier, IRISL Europe GmbH, Hafize Darya Shipping Lines (nedan kallat HDSL) och Safiran Pyam Darya Shipping Lines (nedan kallat SAPID) togs också upp i förteckningen.

11 Genom rådets genomförandeförordning (EU) nr 668/2010 av den 26 juli 2010 om genomförande av artikel 7.2 i förordning nr 423/2007 (EUT L 195, 2010, s. 25) togs IRISL, IRISL Europe, HDSL, SAPID och HTTS således upp i förteckningen i bilaga V till förordning nr 423/2007.

12 Den 8 oktober 2010 väckte IRISL och 17 andra bolag, däribland IRISL Europe, HDSL och SAPID, talan vid tribunalen om ogiltigförklaring av deras upptagande i förteckningarna i bilaga II till beslut 2010/413 och i bilaga V till förordning nr 423/2007, i dess lydelse enligt genomförandeförordning nr 668/2010. Talan registrerades vid tribunalens kansli under målnummer T-489/10.

13 Rådets beslut 2010/644/Gusp av den 25 oktober 2010 om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 281, 2010, s. 81) innebar att HTTS bibehölls i förteckningen i bilaga II till beslut 2010/413 på grund av att bolaget ”[k]ontrolleras av [eller] agerar för IRISL.”

14 Den 1 december 2011 antog rådet beslut 2011/783/Gusp om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 319, 2011, s. 71). Enligt beslut 2011/783 fördes sökanden upp i förteckningen över personer i tabell III i bilaga II till beslut 2010/413.

15 Genomförandeförordning (EU) nr 1245/2011 av den 1 december 2011 om genomförande av förordning nr 961/2010 (EUT L 319, 2011, s. 11) innebar att bilaga VIII till rådets förordning (EU) nr 961/2010 av den 25 oktober 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning nr 423/2007 (EUT L 281, 2010, s. 1) ändrades i enlighet med beslut 2011/783, så att bland annat sökanden togs upp i förteckningen i denna bilaga.

16 Det framgår av beslut 2011/783 och av genomförandeförordning nr 1245/2011, genom vilka sökanden togs upp i förteckningen i bilaga VIII till förordning nr 961/2010 (nedan kallat det första upptagandet), att skälet till sökandens upptagande var följande: ”F.d. juridisk direktör för IRISL, direktör för … [HTTS], som är föremål för EU-sanktioner” och ”direktör för skalbolaget NHL Basic Limited.”

17 Den 23 mars 2012 antog rådet förordning (EU) nr 267/2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010 (EUT L 88, 2012, s. 1) efter det att rådet hade antagit beslut 2012/35/Gusp av den 23 januari 2012 om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 19, 2012, s. 22). Sökanden och HTTS togs med stöd av artikel 23.2 e i förordning nr 267/2012 upp i förteckningen i bilaga IX till denna sistnämnda förordning, i huvudsak av samma skäl som vid det första upptagandet, med undantag av hänvisningen till hans ställning som direktör för skalbolaget NHL Basic Limited (nedan kallat, såvitt avser sökanden, det andra upptagandet).

18 Beslut 2012/35 och förordning nr 267/2012 ogiltigförklarades sedan av tribunalen, i den del de avsåg HTTS, genom dom av den 12 juni 2013, HTTS/rådet (T-128/12 och T-182/12, ej publicerad, EU:T:2013:312).

19 Genom dom av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), biföll tribunalen sökandens talan om ogiltigförklaring av det andra upptagandet i förteckningen och ogiltigförklarade beslutet i den del genomförandeförordning nr 1245/2011 avsåg sökanden, med verkan från och med den 16 november 2013.

20 Genom dom av den 16 september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl./rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), biföll tribunalen den talan som väckts av IRISL och andra rederier, däribland IRISL Europe, HDSL och SAPID, mot beslut 2010/644, genomförandeförordning nr 668/2010, förordning nr 961/2010 och förordning nr 267/2012, i den del dessa rättsakter berörde IRISL.

21 Den 10 oktober 2013 antog rådet beslut 2013/497/Gusp om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 272, 2013, s. 46) och förordning (EU) nr 971/2013 om ändring av förordning nr 267/2012 (EUT L 272, 2013, s. 1). Enligt skäl 2 i beslut 2013/497 och i förordning nr 971/2013 syftar de till att anpassa kriterierna för upptagande i förteckningarna vad gäller personer och enheter som har bistått angivna personer eller enheter med att kringgå eller bryta mot bestämmelserna i de relevanta resolutionerna från säkerhetsrådet eller beslut 2010/413 och förordning nr 267/2012 för att inbegripa personer och enheter som själva har kringgått eller brutit mot dessa bestämmelser i tillämpningsområdet för de restriktiva åtgärderna.

22 I beslut 2013/497 föreskrevs bland annat ett nytt villkor för upptagande i förteckningen i artikel 20.1 b i beslut 2010/413, avseende ”personer och enheter som tillhandahåller försäkringstjänster eller andra väsentliga tjänster till IRISL eller till enheter som ägs eller kontrolleras av IRISL eller som agerar på dess vägnar”. För konsekvensens skull infördes samma kriterium genom förordning nr 971/2013 i artikel 23.2 e i förordning nr 267/2012.

23 Efter det att de domar som nämns ovan i punkterna 18–20 hade avkunnats, tog rådet upp sökanden och HTTS i förteckningarna. Den 15 november 2013 antog rådet nämligen beslut 2013/661/Gusp om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 306, 2013, s. 18). Samma dag antog rådet genomförandeförordning (EU) nr 1154/2013 om genomförande av förordning nr 267/2012 (EUT L 306, 2012, s. 3). Genom beslut 2013/661 och denna genomförandeförordning togs deras namn återigen upp i förteckningarna i bilaga II till beslut 2010/413 respektive bilaga IX till förordning nr 267/2012 (nedan gemensamt kallat, i den del som avser sökanden, det tredje upptagandet).

24 Det tredje upptagandet motiverades av att sökanden hade agerat på IRISL:s vägnar. Han var direktör i IRISL fram till 2008 och därefter verkställande direktör i IRISL Europe. Han är verkställande direktör i [HTTS] som i egenskap av deras generalagent tillhandahåller betydande tjänster till [Sapid] och [HDSL], vilka båda är i förteckningen upptagna enheter som agerar på uppdrag av IRISL.”

25 Tribunalen biföll genom dom av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), sökandens talan om ogiltigförklaring av det tredje upptagandet och HTTS:s talan om ogiltigförklaring av förordning nr 1154/2013 i den del den avsåg HTTS.

26 Den 23 mars 2017 inkom sökanden med en begäran om ersättning till rådet för den skada han påstod sig ha lidit till följd av de restriktiva åtgärderna mot honom.

27 Rådet avslog begäran genom en skrivelse av den 15 maj 2017.

28 HTTS:s talan om att rådet skulle förpliktas att betala 2 516 221,50 euro till HTTS som ersättning för den ekonomiska och ideella skada som HTTS lidit till följd av de restriktiva åtgärderna mot bolaget ogillades samtidigt genom en dom av den 13 december 2017, HTTS/rådet (T-692/15, EU:T:2017:890). Denna dom upphävdes sedan av domstolen genom dom av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694). Domstolen återförvisade målet till tribunalen enligt artikel 61 första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol, varvid målet registrerades under målnummer T-692/15 RENV, HTTS/rådet. Domstolen beslutade samtidigt att frågan om rättegångskostnaderna skulle anstå.

Förfarandet och parternas yrkande

29 Sökanden väckte den nu aktuella talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 14 juli 2017. Målet tilldelades tribunalens tredje avdelning.

30 Rådet inkom med sitt svaromål den 10 november 2017.

31 Genom handling som inkom till tribunalens kansli den 20 oktober 2017 ansökte Europeiska kommissionen om att få intervenera i målet till stöd för rådets yrkanden.

32 Rådets yttrande över kommissionens interventionsansökan inkom den 26 oktober 2017. Sökandens yttrande över kommissionens interventionsansökan inkom den 9 november 2017.

33 Ordföranden på tribunalens tredje avdelning beslutade den 17 november 2017 att låta kommissionen intervenera i det nu aktuella målet.

34 Kommissionen inkom med sin interventionsinlaga den 8 januari 2018 och parterna yttrade sig över denna inlaga inom de föreskrivna fristerna.

35 Sökanden och rådet inkom med replik respektive duplik den 9 februari 2018 och den 23 mars 2018.

36 Genom skrivelse som inkom till tribunalens kansli den 18 april 2018 begärde sökanden att muntlig förhandling skulle hållas, i enlighet med artikel 106.2 i tribunalens rättegångsregler.

37 På förslag av referenten vidtog tribunalen (tredje avdelningen) en första åtgärd för processledning bestående i att höra parterna angående en eventuell vilandeförklaring av förfarandet i avvaktan på domstolens slutliga avgörande i mål C-123/18 P. Parterna yttrade sig i detta avseende inom den fastställda fristen.

38 Genom beslut av den 12 juni 2018 beslutade ordföranden på tribunalens tredje avdelning att vilandeförklara målet.

39 Efter det att domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694) hade meddelats, vidtog tribunalen (tredje avdelningen), på förslag av referenten, en andra åtgärd för processledning som bestod i att höra parterna om vilka konsekvenser de ansåg att nämnda dom skulle få för det nu aktuella målet. Parterna yttrade sig i frågan före utgången av den fastställda fristen.

40 I samband med att tribunalens sammansättning ändrades beslutade tribunalens ordförande, i enlighet med artikel 27.5 i rättegångsreglerna, att målet skulle handläggas av en annan referent, som förordnades att tjänstgöra på första avdelningen i sin nya sammansättning. Målet tilldelades följaktligen denna avdelning.

41 På förslag av referenten biföll tribunalen sökandens begäran om muntlig förhandling och inledde den muntliga delen av förfarandet.

42 Genom beslut av den 30 juni 2020 beslutade ordföranden på första avdelningen, efter att ha hört parterna, att i enlighet med artikel 68.1 i rättegångsreglerna förena förevarande mål med mål T-692/15 RENV, HTTS/rådet, vad gäller den muntliga delen av förfarandet.

43 Efter det att förhandlingen hade skjutits upp flera gånger på grund av hälsokrisen i samband med Covid-19, utvecklade parterna sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 20 november 2020, vilken med sökandens samtycke genomfördes genom en videokonferens.

44 Sökanden har yrkat att tribunalen ska

– förplikta rådet att utge 250 000 euro i skadestånd till sökanden för den ideella skada som sökanden har lidit till följd av att hans namn togs upp

– i tabell III i bilaga II till beslut 2010/413, genom beslut 2011/783, och i tabell III i bilaga VIII till förordning nr 961/2010, genom genomförandeförordning nr 1245/2011,

– i tabell III i bilaga IX till förordning nr 267/2012,

– i tabell III i bilagan till beslut 2013/661 och i tabell III i bilagan till genomförandeförordning nr 1154/2013 (samtliga nedan kallade de omtvistade förteckningarna),

– förplikta rådet att betala dröjsmålsränta med en räntesats motsvarande Europeiska centralbankens (ECB) fastställda referensränta för dess huvudsakliga refinansieringstransaktioner, med tillägg av två procentenheter från och med den 24 mars 2017 till dess att full betalning sker av hela beloppet på 250 000 euro, och

– förplikta rådet att ersätta rättegångskostnaderna.

45 Rådet har yrkat att tribunalen ska

– ogilla talan, och

– förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

46 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

– ogilla talan, och

– förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Tribunalens behörighet

47 Rådet har i sitt svaromål gjort gällande att tribunalen inte är behörig att pröva en talan om skadestånd med avseende på besluten 2011/783 och 2013/661, vilka antogs inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp).

48 Det finns i detta avseende skäl att erinra om att principen om ett effektivt domstolsskydd för personer eller enheter som avses med restriktiva åtgärder kräver, för att detta skydd ska vara fullständigt, att Europeiska unionens domstol kan pröva en skadeståndstalan som väckts av dessa personer eller enheter och som avser utverkande av ersättning för skador som orsakats av restriktiva åtgärder enligt Gusp-beslut (dom av den 6 oktober 2020, Bank Refah Kargaran/rådet, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 43).

49 Tribunalen är alltså behörig att pröva en skadeståndstalan i den del den avser utverkande av ersättning för en skada som påstås ha uppkommit till följd av restriktiva åtgärder som vidtagits mot fysiska eller juridiska personer enligt Gusp-beslut (dom av den 6 oktober 2020, Bank Refah Kargaran/rådet, C-134/19 P, EU:C:2020:793, punkt 44).

50 Vad beträffar det nu aktuella fallet ska det framhållas, som sökanden bekräftade vid förhandlingen, att syftet med den nu aktuella skadeståndstalan är att erhålla ersättning för den ideella skadan till följd av genomförandeförordning nr 1245/2011, förordning nr 267/2012 och

genomförandeförordning nr 1154/2013. Det ska också framhållas att sökanden endast har hänfört sig till besluten 2011/783 och 2013/661 i den mån dessa utgjorde grunden och den nödvändiga förutsättningen för dessa förordningar.

51 Tribunalen fastställer att den under dessa omständigheter är behörig att pröva sökandens skadeståndsanspråk.

Preskription av skadeståndstalan

52 Rådet har i sitt svaromål gjort gällande att skadeståndstalan delvis är preskriberad.

53 Rådet har anfört att de rättigheter som sökanden har åberopat grundar sig på rådets rättsakter av den 1 december 2011, den 23 mars 2012 och den 15 november 2013 och att preskriptionstiden för en talan med stöd av någon av dessa rättsakter började löpa dessa respektive datum.

54 Rådet anser att preskriptionstiden avbröts först den 23 mars 2017, då sökanden framställde sin begäran om ersättning till rådet för vidtagandet av de aktuella åtgärderna.

55 Eventuella skador till följd av händelser som inträffat mer än fem år före den 23 mars 2017 är följaktligen preskriberade och detta gäller särskilt för begäran om ersättning i den del den grundar sig på genomförandeförordning nr 1245/2011, vilken upphävdes genom förordning nr 267/2012.

56 Rådet har också anfört att sökanden vållades skada antingen före den 23 mars 2012 varför hans begäran om ersättning för nämnda skada är preskriberad, eller efter den 23 mars 2012, det vill säga den dag då det första upptagandet upphävdes genom förordning nr 267/2012.

57 Sökanden har först och främst gjort gällande att preskriptionstiden enligt artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol ska fastställas med hänsyn till skadans uppkomst snarare än till den händelse som ligger till grund för skadeståndsyrkandet. Den ideella skadan till följd av det första upptagandet i förteckningen uppkom för första gången i april 2012.

58 Sökanden har vidare anfört att skadan på hans anseende är en fortlöpande skada från och med april 2012 fram till den dag då det tredje upptagandet i förteckningen ogiltigförklarades.

59 Sökanden har åberopat domen av den 7 juni 2017, Guardian Europe/Europeiska unionen (T-673/15, EU:T:2017:377), särskilt punkterna 39–42, och gjort gällande att den preskription som avses i artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol, vid fall av fortlöpande skada, är tillämplig på den period som ligger mer än fem år före den dag då den preskriptionsavbrytande handlingen vidtogs, utan att det påverkar eventuella anspråk som har uppkommit under senare perioder, oavsett vid vilken tidpunkt den händelse som ligger till grund för yrkandet om skadestånd inträffade.

60 Sökanden har slutligen anfört att de skador för vilka han har yrkat ersättning visserligen har uppkommit till följd av var och en av de rättsstridiga restriktiva åtgärder som antagits av rådet, men att skadorna uppstått först med tiden, huvudsakligen från och med april 2012.

61 Enligt artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som enligt artikel 53 första stycket i stadgan är tillämplig på förfarandet vid tribunalen, ska talan mot unionen om ansvar i utomobligatoriska rättsförhållanden preskriberas fem år efter den händelse som föranleder ansvarstalan.

62 Den preskriptionstid som föreskrivs i artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol har bland annat till funktion att, å ena sidan, säkerställa den skadelidande personens rättigheter – vederbörande måste ges tillräckligt med tid för att skaffa fram de uppgifter som är relevanta för en eventuell talan – och, å andra sidan, förhindra att den skadelidande personen på obestämd tid fördröjer utövandet av denna rätt till skadestånd. Preskriptionstiden skyddar således slutligen såväl den skadelidande personen som den person som är ansvarig för skadan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 november 2012, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, C-469/11 P, EU:C:2012:705, punkterna 33 och 53 och där angiven rättspraxis, och dom av den 10 september 2019, HTTS/rådet, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 49).

63 Preskriptionstiden börjar enligt rättspraxis löpa när förutsättningarna för skadeståndsskyldigheten är uppfyllda och kan i synnerhet, i sådana fall då skadeståndsskyldigheten följer av antagandet av en normativ rättsakt, inte börja löpa förrän de skadebringande verkningarna av denna rättsakt har uppstått. Denna lösning, som har tillämpats i tvister som har uppstått till följd av individuella rättsakter, innebär att preskriptionstiden börjar löpa när beslutet har haft verkningar för de personer som det är riktat till (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 april 2007, Holcim (Deutschland)/kommissionen, C-282/05 P, EU:C:2007:226, punkterna 29 och 30).

64 I det nu aktuella fallet har sökanden anfört att den ideella skada som han begär ersättning för har sitt ursprung i det första, det andra, och det tredje upptagandet i förteckningen och att denna skada, i fråga om det första upptagandet, fick verkningar för honom först från och med den 1 december 2011 till och med den 22 mars 2012.

65 I fråga om det första upptagandet framhåller tribunalen att den första handling som avbröt preskriptionstiden, det vill säga den begäran om ersättning som sökanden riktade till rådet, inträffade den 23 mars 2017, således mer än fem år efter antagandet av genomförandeförordning nr 1245/2011 och, i varje fall, efter det att denna genomförandeförordning började få verkningar, den 1 december 2011, såsom sökanden har medgett beträffande den ideella skadan.

66 Sökanden har också påpekat att den skada som han begär ersättning för visserligen har sitt ursprung i var och en av rådets rättsstridiga restriktiva åtgärder, men att den uppkommit först med tiden, främst från och med april 2012.

67 Tribunalen framhåller, i likhet med rådet, att vid denna tidpunkt hade verkningarna av det första upptagandet i förteckningarna upphört till följd av det andra upptagandet den 23 mars 2012, genom vilket det första upptagandet upphävdes.

68 Vad gäller detta upptagande kan sökanden inte heller vinna framgång med argumentet att det föreligger en fortlöpande skada som har sitt ursprung i det första upptagandet i förteckningen och som visade sig först i april 2012 med verkningar för hela den period under vilken sökanden omfattades av de aktuella restriktiva åtgärderna.

69 Tribunalen framhåller att den påstådda ideella skadan i det nu aktuella målet, i motsats till vad som var fallet i det mål som avgjordes genom domen av den 7 juni 2017, Guardian Europe/Europeiska unionen (T-673/15, EU:T:2017:377), vilken sökanden har åberopat för att styrka förekomsten av en fortlöpande skada, enligt sökandens egen utsago inte följer av en enda rättsstridig handling, utan av tre separata rättsakter, det vill säga det första, det andra och det tredje upptagandet. Sökanden har dessutom själv påstått att den skada för vilken han har gjort anspråk på ersättning uppkom först från och med april 2012, det vill säga efter det datum då det första upptagandet upphörde att gälla.

70 Under dessa omständigheter ska den skadeståndstalan som väckts av sökanden, i den del den avser ersättning för den ideella skada som påstås ha uppkommit till följd av det första upptagandet, anses preskriberad. Följaktligen kan den inte tas upp till sakprövning.

71 När det gäller det andra och det tredje upptagandet (nedan gemensamt kallade de omtvistade upptagandena), erinrar tribunalen om att sökanden riktade sin begäran om ersättning till rådet genom ett faxmeddelande av den 23 mars 2017, det vill säga fem år efter det att han för andra gången upptogs i förteckningen. Han väckte sedan talan om skadestånd den 14 juli 2017, det vill säga två månader efter det att han mottagit rådets skrivelse av den 15 maj 2017 om avslag på hans begäran. Skadeståndstalan, i den del den syftar till ersättning för den ideella skada som påstås ha uppkommit till följd av dessa upptaganden, ska därmed anses ha väckts inom den frist som föreskrivs i artikel 46 i stadgan för Europeiska unionens domstol.

Huruvida det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter

72 Till stöd för att det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av rättsregler som har till syfte att ge enskilda rättigheter har sökanden gjort gällande att rådet, genom att åsidosätta sin skyldighet att kontrollera de faktiska omständigheterna och lägga fram bevisning till stöd för skälen till att restriktiva åtgärder vidtagits, har gjort sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av de materiella villkoren för upptagande i förteckningen (den första anmärkningen), att rådet har gjort sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av rätten till ett effektivt domstolsskydd (den andra anmärkningen) och att det har gjort sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till skydd för personuppgifter, näringsfriheten och rätten till egendom (den tredje anmärkningen).

73 Vad gäller den första anmärkningen har sökanden anfört fyra argument.

74 Sökanden har för det första gjort gällande att tribunalen, i sin dom av den 25 november 2014, Safa Nicu Sepahan/rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), vilken fastställdes genom domen av den 30 maj 2017, Safa Nicu Sepahan/rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), fann att ett oberättigat upptagande av en person utan stöd av tillräckliga faktiska omständigheter utgjorde en tillräckligt klar överträdelse av rättsregler som har till syfte att ge enskilda rättigheter, eftersom rådet inte har något utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller denna skyldighet och den regel som föreskriver denna skyldighet inte är hänförlig till någon särskilt komplicerad situation. Sökanden har tillagt att denna regel fastställdes före de omtvistade upptagandena, genom dom av den 12 december 2006, Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran/rådet (T-228/02, EU:T:2006:384), och dom av den 14 oktober 2009, Bank Melli Iran/rådet (T-390/08, EU:T:2009:401), och att rådet i det nu aktuella fallet, liksom i det mål som avgjordes genom

domen av den 25 november 2014, Safa Nicu Sepahan/rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), åsidosatte sin skyldighet att kontrollera de faktiska omständigheterna och lägga fram bevisning till stöd för de restriktiva åtgärderna.

75 För det andra har sökanden hänvisat till dom av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), och dom av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), som avser respektive omtvistat upptagande, och gjort gällande att rådet i det förfarande som utmynnade i att det första upptagandet upphävdes, förklarade dels att det vid det andra upptagandet inte hade tillgång till vare sig uppgifterna från Förbundsrepubliken Tyskland eller artikeln i *New York Times* av den 7 juni 2010 (dom av den 6 september 2013, Bateni/rådet, T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409, punkt 52), dels att det tog upp personer och enheter på sanktionsförteckningarna på begäran av regeringarna i unionens medlemsstater utan att företa någon kontroll.

76 Sökanden har också understrukit att tribunalen i domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), fastställde att rådet hade gjort en ”uppenbart oriktig bedömning” och att tribunalen i domen av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), fann att rådets sätt att agera kännetecknades av ”bristande omsorg”.

77 Vidare har sökanden hävdat att tribunalen, i punkterna 47 och 48 i domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), uttryckligen slog fast att varken de angripna rättsakterna eller den skrivelse som rådet skickade till sökanden den 23 mars 2012 för att förklara för sökanden varför han stod kvar i förteckningen över personer som anklagas för att främja spridning av kärnmaterial i Iran, innehöll några som helst uppgifter om arten av IRISL:s påstådda kontroll av HTTS eller om den verksamhet som HTTS bedrev för IRISL:s räkning som kunde motivera det andra upptagandet.

78 När det slutligen gäller det tredje upptagandet i förteckningen har sökanden gjort gällande att rådet lade fram flera handlingar, men att dessa handlingar, som betecknades som ”bevisning”, inte kunde styrka en koppling mellan sökanden och IRISL och IRISL Europe som kunde motivera att restriktiva åtgärder vidtogs mot honom. Sökanden har i det avseendet även angett att det fastställdes i det mål som avgjordes genom domen av den 30 maj 2017, Safa Nicu Sepahan/rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), att en klar överträdelse av unionsrätten var uppenbar när den fortsatte trots att dess rättsstridighet hade fastställts genom en dom och att denna princip ska tillämpas inom ramen för det åsidosättande som begicks genom att det tredje upptagandet företogs, trots att det andra upptagandet hade ogiltigförklarats genom dom av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409).

79 För det tredje har sökanden anfört att det inte fanns några särskilda svårigheter som kunde hindra rådet från att medge att en tidigare verksamhet inte i sig motiverade restriktiva åtgärder mot en person och att rådet således i detta avseende inte hade något handlingsutrymme eller på sin höjd hade ett synnerligen begränsat handlingsutrymme.

80 För det fjärde menar sökanden att rådet i samband med det tredje upptagandet bortsåg från att tribunalen, genom sin dom av den 16 september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl./rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), hade ogiltigförklarat upptagandet av IRISL och de övriga angivna bolagen, däribland SAPID och HDSL, och att den ”bevisning” som lagts fram redan från början saknade all relevans.

81 Vad gäller den andra och den tredje anmärkningen har sökanden gjort gällande att åsidosättandet av skyldigheten att lägga fram bevis för att det föreligger en koppling mellan sökanden och IRISL följaktligen leder till en tillräckligt klar överträdelse av rätten till domstolsskydd och till ett åsidosättande av rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, av rätten till skydd för personuppgifter, av näringsfriheten och av rätten till egendom.

82 Rådet och kommissionen har bestritt samtliga sökandens argument.

Rättspraxis avseende unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar

83 Tribunalen erinrar om att en skadeståndstalan är ett självständigt rättsmedel, som inte syftar till ogiltigförklaring av en bestämd åtgärd, utan till att få ersättning för den skada som orsakats av en institution (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 december 1971, Zuckerfabrik Schöppenstedt/rådet, 5/71, EU:C:1971:116, punkt 3) och att en talan om ogiltigförklaring inte utgör ett inledande villkor för att kunna väcka skadeståndstalan vid tribunalen.

84 Det framgår också av domstolens praxis att unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan åsidosättandet av den skyldighet som åligger den som vidtagit rättsakten och den skada som de drabbade personerna har lidit (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 april 2012, Artegodan/kommissionen, C-221/10 P, EU:C:2012:216, punkt 80 och där angiven rättspraxis, och dom av den 10 september 2019, HTTS/rådet, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 32).

85 Villkoren för att unionen ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar, i den mening som avses i artikel 340 andra stycket FEUF, är enligt fast rättspraxis kumulativa (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 december 2010, Fahas/rådet, T-49/07, EU:T:2010:499, punkt 93, och beslut av den 17 februari 2012, Dagher/rådet, T-218/11, ej publicerat, EU:T:2012:82, punkt 34). Det innebär att när ett av dessa villkor inte är uppfyllt ska talan ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva de andra villkoren (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 14, och dom av den 26 oktober 2011, Dufour/ECB, T-436/09, EU:T:2011:634, punkt 193).

86 Det följer av fast rättspraxis att det inte räcker att det till exempel i samband med en skadeståndstalan fastställs att en unionsrättsakt är rättsstridig, hur beklagansvärd denna rättsstridighet än är, för att unionen automatiskt ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar för en unionsinstitutions rättsstridiga agerande. För att detta villkor ska var uppfyllt krävs nämligen enligt rättspraxis att sökanden ska styrka att institutionen i fråga inte enbart har begått en rättsstridig handling utan att den rättsregel som har överträtts har till syfte att ge enskilda rättigheter (se dom av den 5 juni 2019, Bank Saderat/rådet, T-433/15, ej publicerad, EU:T:2019:374, punkt 48 och där angiven rättspraxis).

87 Kravet på bevis för en tillräckligt klar överträdelse syftar, särskilt såvitt avser området för restriktiva åtgärder, till att förhindra att det uppdrag i unionens och dess medlemsstaters intresse som den berörda institutionen har att fullgöra, inte hindras av risken för att denna institution slutligen måste ersätta skada som de personer som berörs av dessa rättsakter eventuellt kan lida, dock utan att dessa enskilda därigenom tvingas bära de materiella och immateriella

konsekvenserna av flagranta och oursäktliga underlåtelser som den berörda institutionen gjort sig skyldig till (dom av den 5 juni 2019, Bank Saderat/rådet, T-433/15, ej publicerad, EU:T:2019:374, punkt 49).

88 Det övergripande målet att bevara freden och stärka den internationella säkerheten i enlighet med målen för unionens yttre åtgärder som anges i artikel 21 FEU kan i själva verket motivera att beslut att genomföra rättsakter som antagits av unionen för att förverkliga detta grundläggande mål får negativa konsekvenser, även betydande sådana, för vissa ekonomiska aktörer (dom av den 5 juni 2019, Bank Saderat/rådet, ej publicerad, T-433/15, EU:T:2019:374, punkt 50).

Redogörelse för de principer som fastställdes genom domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P)

89 I punkt 33 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694) erinrade domstolen om att det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter när överträdelsen innebär att den berörda institutionen uppenbart och allvarligt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. Bland de omständigheter som härvidlag ska beaktas återfinns bland annat komplexiteten i de situationer som ska regleras, graden av klarhet och precision hos den rättsregel som överträtts, liksom omfattningen av det utrymme för skönsmässig bedömning som unionsinstitutionen ges genom den regel som överträtts.

90 I punkt 34 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694) underströk domstolen för det första att kravet på en tillräckligt klar överträdelse av en unionsrättslig bestämmelse följer av behovet av en avvägning mellan, å ena sidan, skyddet av enskilda gentemot institutionernas rättsstridiga handlande och, å andra sidan, det handlingsutrymme som de sistnämnda ska tillerkännas för att deras åtgärder inte ska lamslås. Denna avvägning är särskilt viktig på området för restriktiva åtgärder, där de svårigheter som rådet möter i fråga om tillgång till information ofta medför att den bedömning som rådet ska göra är särskilt svår.

91 I punkt 43 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694) angav domstolen för det andra att det endast är när det konstaterats föreligga en oegentlighet, som under liknande omständigheter inte skulle ha begåtts av en normalt försiktig och aktsam administration, som unionen kan ådra sig skadeståndsansvar.

92 I punkterna 44 och 46 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694) ansåg domstolen för det tredje att de parametrar som ska beaktas vid bedömningen av en tillräckligt klar överträdelse av en unionsrättslig bestämmelse, i samtliga fall hänförde sig till tidpunkten då den berörda institutionen antog beslutet eller uppträdde på visst sätt och att frågan huruvida det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en unionsrättslig bestämmelse följaktligen ska bedömas utifrån de omständigheter med stöd av vilka institutionen agerade vid tidpunkten för åsidosättandet.

93 I punkt 41 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), slog domstolen för det fjärde fast att när en förordning genom vilken en restriktiv åtgärd har antagits ogiltigförklaras genom en dom från tribunalen som har vunnit laga kraft, ska det konstateras att den första delen av det första villkoret för att unionen ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar, det vill säga en överträdelse av en unionsrättslig bestämmelse som syftar till att ge enskilda rättigheter, är uppfylld vad gäller denna förordning.

94 Domstolen konstaterade för det femte, i punkterna 77–79 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), att det för vidtagandet av åtgärder ska anses jämförbart att någon agerar under en persons eller enhets kontroll eller för en sådan persons eller enhets räkning. Domstolen angav att denna slutsats hade stöd av syftet med denna bestämmelse, vilket var att göra det möjligt för rådet att vidta effektiva åtgärder mot de fysiska och juridiska personer som är inblandade i spridning av kärnmaterial och att undvika att sådana åtgärder kringgås. Domstolen angav också att denna slutsats även stöddes av en analys av det sammanhang i vilket artikel 16.2 d i förordning nr 961/2010 ingick.

Tribunalens bedömning

95 Tribunalen ska mot bakgrund av de principer som erinras om ovan i punkterna 83–94 pröva huruvida villkoren för att unionen ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar är uppfyllda i det nu aktuella fallet.

96 Tribunalen framhåller inledningsvis, med hänsyn till vad som erinras om ovan i punkt 93, att den första delen av det första villkoret för att unionen ska ådra sig skadeståndsansvar, det vill säga att en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter har åsidosatts, ska anses vara uppfyllt, i och med att de omtvistade upptagandena ogiltigförklarades genom dom av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), respektive dom av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), vilka har vunnit laga kraft. Tribunalen ska följaktligen kontrollera om de omständigheter som sökanden har fört fram gör det möjligt visa att nämnda upptaganden utgör en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som syftar till att ge enskilda rättigheter.

– Den första anmärkningen: en tillräckligt klar överträdelse av de materiella villkoren för upptagande i förteckningen i strid med skyldigheten att kontrollera de faktiska omständigheterna och att lägga fram bevisning som styrker skälen till att restriktiva åtgärder vidtas

97 Tribunalen ska pröva huruvida rådet gjorde sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter genom att besluta om de omtvistade upptagandena och härvid beakta enbart den bevisning som rådet förfogade över vid tidpunkten för dessa upptaganden.

98 Tribunalen vill först erinra om de uppgifter som rådet hade tillgång till vid tidpunkten för det första upptagandet, i och med att detta upptagande utgör en del av det sammanhang som de omtvistade upptagandena ingår i. Rådet angav närmare bestämt att det första upptagandet grundades sig på den omständigheten att sökanden fram till år 2008 hade varit direktör för IRISL, innan han etablerade sig i Europa och grundade HTTS. Rådet angav även att det sistnämnda bolaget hade sitt säte på Schottweg 7 i Hamburg (Tyskland), och att IRISL Europe, IRISL:s europeiska dotterbolag, hade sitt säte på Schottweg 5 i Hamburg. Tribunalen framhåller, i likhet med vad rådet har gjort gällande, att rådet vid tidpunkten för det första upptagandet faktiskt förfogade över uppgifter om HTTS:s adress, som framgår av identifieringsuppgifterna för företagen i förteckningen i bilaga V till förordning nr 423/2007, i den version som gällde enligt del III, punkt 1 d och j i bilagan till genomförandeförordning nr 668/2010.

99 Rådet gjorde också gällande att det även förfogade över resolutionerna 1803 (2008) och 1929 (2010) om IRISL samt över rapporten från säkerhetsrådets sanktionskommitté, i vilken fastställdes att detta bolag hade gjort sig skyldigt till tre uppenbara överträdelser av det

vapenembargo som infördes genom resolution 1747 (2007). Bevis för att dessa handlingar verkligen var i rådets ägo följer, såsom rådet mycket riktigt har framhållit, av den omständigheten att de nämns i motiveringen angående upptagandet av IRISL i del III i bilaga II till beslut 2010/413 och i del III i bilagan till genomförandeförordning nr 668/2010.

100 Det har vidare aldrig ifrågasatts att de tre överträdelser av vapenembargot som fastställdes i nämnda rapport faktiskt har ägt rum, och inte heller att rapportens innehåll är riktigt i den del det framgår av rapporten att IRISL hade inlett verksamhet för att kringgå de åtgärder som vidtagits genom att överföra sin verksamhet till andra företag och att dess säte i Europa låg i närheten av sätet för HTTS, det bolag som sökanden hade grundat och ledde. Såsom rådet har påpekat rörde det sig här om indicier för det första upptagandet, eftersom detta upptagande var en direkt följd av upptagandet av IRISL, och för övrigt även av HDSL, i och med att det sistnämnda bolaget, för vars räkning HTTS agerade, hade tagits upp i del III i bilaga II till beslut 2010/413 och i del III i bilagan till genomförandeförordning nr 668/2010 som ett bolag som själv agerade för IRISL räkning.

101 Det ska för övrigt påpekas att sökanden inte har bestritt den geografiska närheten mellan IRISL Europes och HTTS:s säten. Sökanden medgav till och med vid förhandlingen, angående denna närhet, att HTTS vid tiden för de omtvistade upptagandena kunde ta hjälp av anställda vid IRISL Europe som hade ställt en del av sin personal till förfogande.

102 Slutligen gjorde rådet gällande, utan att sökanden ifrågasatt de faktiska omständigheterna, att HTTS, som leddes av sökanden, vid tiden för det första upptagandet var aktivt som fartygsmäklare åt HDSL som betraktades som nära kopplat till IRISL och som också hade tagits upp på förteckningarna över enheter som misstänktes underlätta spridning av kärnmaterial i Iran den 26 juli 2010 av det skälet att det ”[handlade] på IRISL:s vägnar genom att utföra containeroperationer med fartyg som äg[de]s av IRISL”, och att Naser Bateni hade varit IRISL:s direktör till 2008, för att sedan etablera sig i Europa och grunda HTTS.

103 Det är mot bakgrund av detta sammanhang som tribunalen ska pröva de omständigheter som låg till grund för det andra upptagandet. Rådet klargjorde att det andra upptagandet i huvudsak grundade sig på en precis och obestridd omständighet, nämligen att sökanden fram till år 2008 hade varit direktör för IRISL och var direktör för HTTS vid tidpunkten för det första upptagandet. Rådet angav att detta för övrigt framgick tydligt av skrivelsen av den 17 januari 2012, genom vilken sökanden bestred skälen till det första upptagandet.

104 Vad gäller det tredje upptagandet angav rådet att de handlingar som nämns i bilagorna A.3 och A.5 till ansökan också fanns tillgängliga och hade delgetts sökanden innan denna åtgärd vidtogs. Det rörde sig i synnerhet om en offentlig källa bestående av en artikel i *New York Times* av den 7 juni 2010 med rubriken ”Companies Linked to IRISL”, vilken innehöll en förteckning över 66 företag, däribland HTTS och HDSL, som hade en koppling till IRISL och till vilka det sistnämnda bolaget hade överfört fartyg, samt handlingar som styrkte att sökanden hade haft en ledningsfunktion i IRISL Europe sedan 2009 och i HTTS sedan 2010.

105 Vidare framgår det av bilagorna A.3 och A.5 till ansökan att rådet, innan det beslutade om det tredje upptagandet, delgav sökanden en rad omständigheter som kunde styrka att sökanden hade varit direktör för IRISL fram till år 2008, därefter direktör för IRISL Europe och att HTTS var SAPID:s och HDSL:s europeiska ombud för tillhandahållande av väsentliga tjänster som fartygsmäklare.

106 Rådet gjorde också gällande att det vid det tredje upptagandet beaktade den slutliga rapporten av den 12 juni 2012 från den expertgrupp som inrättades genom resolution 1929 (2010) liksom samma expertgrupps slutliga rapport av den 5 juni 2013, där det framgår att IRISL hade överfört fartyg till två närstående bolag, nämligen HDSL och SAPID. Sedan år 2008 hade IRISL och de till IRISL närstående bolagen dessutom gjort flera ändringar avseende den verkliga ägaren och den registrerade ägaren av fartygen, och fartyg vars faktiska ägare var IRISL och de till IRISL närstående bolagen hade hela tiden bytt namn, flagg och registrerad ägare. Tribunalen understryker, vad gäller tillgängligheten av de slutliga rapporterna från Förenta nationernas expertgrupp, att det är utrett att de utgör internationellt erkända faktiska omständigheter.

107 Rådet klargjorde dessutom att det hade tillgång till en offentlig informationskälla vid det tredje upptagandet, bland annat en rapport från Iran Watch av den 2 augusti 2012 och uttalanden som Förbundsrepubliken Tyskland hade gjort i det förfarande som avgjordes genom domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409). Det framgår av Förbundsrepubliken Tysklands uttalanden för det första att HTTS hade förbindelser med HDSL, som bildades våren 2009 i samband med privatiseringen av IRISL, för det andra att HDSL i slutet av november 2009 övertog IRISL:s flotta av containerfartyg och att HTTS parallellt hade bildats i det enda syftet att kringgå de restriktiva åtgärderna mot IRISL, för det tredje att HTTS var HDSL:s ombud i Europa, samtidigt som IRISL Europe förblev IRISL:s ombud för den resterande delen av detta bolags flotta och, för det fjärde, att HTTS bedrev all sin verksamhet för IRISL:s räkning.

108 Tribunalen påpekar att rådet hade tillgång till dessa uttalanden vid det tredje upptagandet, i och med att domen av den 12 juni 2013, HTTS/rådet (T-128/12 och T-182/12, ej publicerad, EU:T:2013:312) innehåller en hänvisning till uttalandena, såsom framgår av punkt 53 i domen, och att denna dom avkunnades före det tredje upptagandet.

109 Vid förhandlingen angav rådet slutligen, som svar på en fråga från tribunalen angående det tredje upptagandet, att de uppgifter som nämns i bilagorna A 3 och A 5 till ansökan, vilka återges ovan i punkterna 104 och 105, var i rådets ägo när det beslutade om detta upptagande och att de hade beaktats av tribunalen i det mål som avgjordes genom domen av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650).

110 Av det ovan anförda följer att rådet, i det nu aktuella förfarandet, har bevisat att det förfogade över ett antal indicier när de aktuella restriktiva åtgärderna vidtogs och inte beslutade om de omtvistade upptagandena utan stöd av faktiska uppgifter.

111 Sökandens argument, att bevis för en allvarlig och uppenbar överträdelse i det aktuella fallet följer direkt dels av de uttalanden som rådet gjorde under det förfarande som avgjordes genom domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), dels av den domen och av domen av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), visar inte att rådet har gjort sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter.

112 Vad gäller rådets uttalanden under det förfarande som avgjordes genom domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), ska det nämligen framhållas att rådet, i motsats till vad sökanden har anfört, inte medgav i detta förfarande att sökanden i avsaknad av bevisning hade tagits upp på de omtvistade förteckningarna enbart på grundval av uppgifter som härrörde från medlemsstaterna. Rådet gjorde endast gällande att en medlemsstat hade underrättat rådet om att sökanden var direktör

för IRISL Europe, det vill säga en omständighet som inte hade nämnts i motiveringen till det andra upptagandet och som således inte bedömdes av tribunalen vid prövningen av talan mot detta upptagande. Det framgår vidare att det andra upptagandet, även om rådet vid förhandlingen i det mål som avgjordes genom denna dom förklarade att det vid detta upptagande inte förfogade över vare sig de uppgifter som lämnats av Förbundsrepubliken Tyskland eller artikeln i *New York Times* av den 7 juni 2010, att detta upptagande inte grundades på dessa enda omständigheter utan på ett större antal indicier. Denna slutsats stöds av de omständigheter som anges i punkterna 98–103 ovan.

113 Vad gäller domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), enligt vilken tribunalen ansåg att rådet hade gjort en ”uppenbart oriktig bedömning”, och domen av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), påpekar tribunalen först och främst att en uppenbart oriktig bedömning som en grund som anförts till stöd för en talan om ogiltigförklaring ska särskiljas från ett uppenbart och allvarligt åsidosättande av gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning som åberopas för att fastställa en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter inom ramen för en skadeståndstalan.

114 Vidare ska samtliga de parametrar som ska beaktas vid bedömningen av en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter hänföra sig till tidpunkten då den berörda institutionen antog beslutet eller uppträdde på visst sätt, såsom framgår av punkt 44 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), och som anges ovan i punkt 92.

115 Sökandens argument angående domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), och domen av den 18 september 2015, HTTS och Bateni/rådet (T-45/14, ej publicerad, EU:T:2015:650), kan således inte beaktas som uppgifter som var tillgängliga vid tidpunkten för de omtvistade upptagandena när det gäller att bedöma huruvida rådet gjorde sig skyldigt till en allvarlig och uppenbar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter då besluten om dessa upptaganden fattades.

116 Slutligen framhåller tribunalen, vad beträffar argumentet att det tredje upptagandet inträffade efter domen av den 6 september 2013, Bateni/rådet (T-42/12 och T-181/12, ej publicerad, EU:T:2013:409), och att ett sådant upptagande, på grundval av domen av den 25 november 2014, Safa Nicu Sepahan/rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), utgör ett allvarligt och uppenbart åsidosättande av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter, att det under perioden mellan dagen för avkunnandet av nämnda dom och dagen för det tredje upptagandet infördes ett nytt och bredare kriterium för upptagande än det som avsåg juridiska personer, enheter eller organ som ägs eller kontrolleras av IRISL eller agerar på dess vägnar. Detta kriterium infördes genom beslut 2013/497 och förordning nr 971/2013 i artikel 20.1 b i beslut 2010/413 respektive artikel 23.2 e i förordning nr 267/2012. Detta nya kriterium nämnde också ”personer och enheter som tillhandahåller försäkringstjänster eller andra väsentliga tjänster till IRISL eller till enheter som ägs eller kontrolleras av IRISL eller som agerar på dess vägnar” och var alltså inte avgränsat till enbart personer som ägs eller kontrolleras av IRISL eller agerar på dess vägnar utan avsåg även personer som tillhandahöll tjänster till enheter som ägdes eller kontrollerades av detta bolag eller agerade på dess vägnar.

117 Vid det tredje upptagandet på de omtvistade förteckningarna upprepade inte rådet bara motiveringen från det andra upptagandet. Det tredje upptagandet i förteckningarna motiverades nämligen bland annat av att sökanden var verkställande direktör för HTTS som i egenskap av

generalagent tillhandahöll väsentliga tjänster åt SAPID och HDSL. Det nya upptagandet av sökanden grundade sig således på ett nytt kriterium för upptagande, närmare bestämt tillhandahållandet av väsentliga tjänster till enheter som agerar på IRISL:s vägnar.

118 Vad gäller sökandens argument att rådet har uppträtt på samma sätt i det nu aktuella målet som i det mål som avgjordes genom domen av den 25 november 2014, Safa Nicu Sepahan/rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), vill tribunalen precisera att även om tribunalen i den domen ansåg att rådet hade handlat rättsstridigt, då det inte hade något utrymme för skönsmässig bedömning, avsåg detta den omständigheten att rådet vid tidpunkten för vidtagandet av de aktuella restriktiva åtgärderna inte förfogade över uppgifter eller bevisning som kunde stödja motiveringen av nämnda restriktiva åtgärder med avseende på den sökanden parten och att det således hade åsidosatt en skyldighet som, vid tidpunkten för vidtagandet av dessa åtgärder, redan följde av domstolens fasta rättspraxis och mot bakgrund av vilken rådet inte hade något utrymme för skönsmässig bedömning (se dom av den 5 juni 2019, Bank Saderat/rådet, T-433/15, ej publicerad, EU:T:2019:374, punkt 69 och där angiven rättspraxis).

119 I det nu aktuella målet är det emellertid inte fråga om rådets iakttagande av skyldigheten att lägga fram bevisning till stöd för de omtvistade upptagandena. I detta fall ska tribunalen nämligen fastställa huruvida rådet genom att besluta om nämnda upptaganden med stöd av de uppgifter som rådet förfogade över vid tidpunkten för upptagandet, bland annat de uppgifter som anges ovan i punkterna 98–109, gjorde sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse för att unionen ska ådra sig utomobligatoriskt skadeståndsansvar. I detta hänseende ska hänsyn tas till rådets utrymme för skönsmässig bedömning vid bedömningen av de indicier som användes till stöd för de aktuella restriktiva åtgärderna.

120 Tribunalen vill i detta avseende erinra om, som svar på sökandens argument att det vid antagandet av de omtvistade upptagandena inte förelåg några särskilda svårigheter som hindrade rådet från att medge att en tidigare verksamhet inte i sig kan motivera att en person påförs restriktiva åtgärder och att rådet således i detta avseende inte hade något utrymme för skönsmässig bedömning eller på sin höjd hade ett mycket begränsat utrymme för skönsmässig bedömning, att det andra upptagandet grundades på den omständigheten att sökanden hade varit direktör för HTTS, ett bolag som påförts sanktioner för att det agerat på IRISL:s vägnar, och juridisk direktör för IRISL, och att det tredje upptagandet grundades på den omständigheten att sökanden agerade på IRISL:s vägnar, hade varit direktör för IRISL till 2008, sedan verkställande direktör för IRISL Europe och slutligen verkställande direktör för HTTS som, i egenskap av generalagent, tillhandahöll väsentliga tjänster till SAPID och till HDSL, vilka båda två hade pekats ut som enheter som agerade på IRISL:s vägnar.

121 De omtvistade upptagandena grundade sig således både på den personliga kopplingen mellan sökanden och IRISL som på den omständigheten att sökanden hade en ledande roll inom ett bolag som påstods kontrolleras eller ägas av IRISL, bland annat HTTS som tillhandahöll väsentliga tjänster till andra bolag som det påstås kontrolleras eller ägs av IRISL, bland annat HDSL och SAPID.

122 När det gäller frågan huruvida en persons tidigare verksamhet kunde vara ett tillräckligt skäl för restriktiva åtgärder mot personen i fråga eller om det krävdes andra indicier, påpekar tribunalen att en hänvisning till tidigare verksamhet, beroende på omständigheterna, kan utgöra ett tillräckligt skäl till en restriktiv åtgärd (se, analogt, dom av den 28 juli 2016, Tomana m.fl./rådet och kommissionen, C-330/15 P, ej publicerad, EU:C:2016:601, punkt 86).

123 Det ska dessutom tilläggas att begreppet bolag som ”ägs eller kontrolleras av en annan enhet” vid tidpunkten för de omtvistade upptagandena också gav rådet ett utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om de restriktiva åtgärderna. I domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694), klargjorde domstolen visserligen innebörden av orden ”ägs” och ”kontrolleras”, men det ska framhållas att domstolen i punkt 70 i den domen bekräftade det som tribunalen hade erinrat om i domen av den 13 december 2017, HTTS/rådet (T-692/15, EU:T:2017:890), nämligen att begreppet ”bolag som ägs eller kontrolleras”, på området för restriktiva åtgärder, inte hade samma räckvidd som det som i allmänhet avses i bolagsrätten när det är fråga om att identifiera ett bolags kommersiella ansvar då det i rättsligt hänseende står under en annan kommersiell enhets beslutsbefogenhet. Domstolen gav en ganska vid definition av kontrollbegreppet i samband med restriktiva åtgärder och gjorde inte någon strikt definition av begreppen ”ägs” och ”kontrolleras”, såsom framgår av punkterna 74 och 75 i domen av den 10 september 2019, HTTS/rådet (C-123/18 P, EU:C:2019:694).

124 Tribunalen anser således, i likhet med rådet och kommissionen, att det vid tidpunkten för de omtvistade upptagandena kunde råda osäkerhet om den exakta innebörden av begreppet ”bolag som ägs eller kontrolleras av en annan enhet” och att rådet följaktligen hade ett visst utrymme för skönsmässig bedömning vid bedömningen av de omständigheter som kunde styrka att HTTS, för vilket sökanden var direktör, ägdes eller kontrollerades av ett bolag som är engagerat i, direkt knutet till eller ger stöd till Irans kärntekniska verksamhet.

125 Sökanden har slutligen anfört argumentet att rådet i samband med det tredje upptagandet bortsåg från att tribunalen, genom domen av den 16 september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl./rådet (T-489/10, EU:T:2013:453), hade ogiltigförklarat upptagandet av IRISL och andra angivna bolag, bland annat SAPID och HDSL, och att den ”bevisning” som lagts fram redan från början saknade all relevans. Såsom domstolen påpekade i punkt 48 i domen av den 31 januari 2019, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl./rådet (C-225/17 P, EU:C:2019:82), ifrågasattes det aldrig i domen av den 16 september 2013, Islamic Republic of Iran Shipping Lines m.fl./rådet (T-489/10, EU:T:2013:453) att de tre överträdelserna av embargot som infördes genom resolution 1747 (2007) faktiskt hade ägt rum. I punkt 66 i denna dom ansåg tribunalen att ”det [kunde] förefalla motiverat att anse att det faktum att IRISL [hade] varit inblandat i tre incidenter avseende transport av militär materiel i strid med förbudet i punkt 5 i resolution 1747 (2007) öka[de] risken för att IRISL även [varit] inblandat i transport av materiel som ha[de] samband med kärnvapenspridning”.

126 Den omständigheten att upptagandet av IRISL, SAPID och HDSL ogiltigförklarades efter det andra och det tredje upptagandet innebär således inte att rådet gjorde sig skyldigt till ett åsidosättande de materiella villkoren för upptagande som medför att unionen ådrar sig ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

127 Det framgår av det ovan anförda att rådet, i motsats till vad sökanden har gjort gällande i sin första anmärkning, då besluten om det andra och det tredje upptagandet fattades förfogade över uppgifter som kunde betraktas som indicier på att sökanden hade kopplingar till IRISL och kunde agera på IRISL:s vägnar i Europa och tillvarata IRISL:s intressen inom HTTS.

128 Även om rådet i samband med det andra och det tredje upptagandet gjorde en uppenbart oriktigt bedömning genom att grunda sig på de omständigheter som åberopades, kan detta fel under dessa förutsättningar därmed inte anses vara så uppenbart och allvarligt att en normalt försiktig och

aktsam administration förvaltning inte skulle ha begått samma fel under liknande omständigheter (se, analogt, dom av den 5 juni 2019, Bank Saderat/rådet, T-433/15, ej publicerad, EU:T:2019:374, punkt 73).

129 Tribunalen anser således att rådet, vid tidpunkten för de omtvistade upptagandena, inte avvek från hur en normalt försiktig och aktsam administration skulle ha agerat.

130 Av detta följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den första anmärkningen, att rådet inte hade styrkt, med stöd av tillräcklig bevisning, att sökanden kontrollerades av IRISL.

– Den andra anmärkningen: en tillräckligt klar överträdelse av den grundläggande rätten till ett effektivt domstolsskydd

131 Vad gäller den andra anmärkningen framgår det av handlingarna i målet att sökanden fick nödvändiga upplysningar för att förstå skälen till att restriktiva åtgärder vidtogs mot honom och att han hade möjlighet att göra gällande att de restriktiva åtgärderna mot honom var rättsstridiga och skulle ogiltigförklaras.

132 Tribunalen erinrar också om att sökanden i det aktuella fallet inte med fog kan göra gällande en tillräckligt klar överträdelse av hans rätt till ett effektivt domstolsskydd, eftersom sökanden har väckt talan mot de restriktiva åtgärderna mot honom och tribunalen har ogiltigförklarat dessa åtgärder (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 2018, Bank Refah Kargaran/rådet, T-552/15, ej publicerad, EU:T:2018:897, punkt 51).

133 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den andra anmärkningen.

– Den tredje anmärkningen: en tillräckligt klar överträdelse av rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till skydd för personuppgifter, näringsfriheten och rätten till egendom

134 När det gäller den tredje anmärkningen framhåller tribunalen, i likhet med rådet, att sökandens argument inte stöds av någon bevisning och därför inte uppfyller kraven i artikel 76 d i rättegångsreglerna.

135 Enligt artikel 76 d i rättegångsreglerna ska ansökan bland annat innehålla en kortfattad framställning av grunderna för talan. Vidare ska denna framställning enligt fast rättspraxis vara tillräckligt klar och precis för att svaranden ska kunna förbereda sitt försvar och tribunalen ska kunna pröva talan, i förekommande fall utan att behöva begära andra upplysningar. För att garantera rättssäkerhet och en god rättskipning krävs, för att en talan ska kunna tas upp till sakprövning, att de väsentligaste faktiska och rättsliga omständigheter som talan grundar sig på åtminstone kortfattat men på ett konsekvent och begripligt sätt framgår av innehållet i själva ansökan. Av fast rättspraxis framgår också att talan inte kan prövas på en grund som inte är tillräckligt klart formulerad i ansökan genom vilken talan väckts. Liknande krav ställs när en invändning anförs till stöd för en grund. En invändning om rättegångshinder som inte kan avhjälpas ska prövas ex officio av unionsdomstolen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 maj 2016, Italien/kommissionen, T-384/14, EU:T:2016:298, punkt 38 (ej publicerad) och där angiven rättspraxis, och dom av den 12 februari 2020, Kampete/rådet, T-164/18, ej publicerad, EU:T:2020:54, punkt 112).

136 I det nu aktuella fallet har sökanden endast erinrat om innebörden av de åberopade principerna i ansökan, utan att lämna några uppgifter som stödjer förekomsten av tillräckligt klara överträdelser av rätten till respekt för privatlivet och familjelivet, rätten till skydd för personuppgifter, näringsfriheten och rätten till egendom. Vid förhandlingen preciserade sökanden för övrigt, som svar på en fråga från tribunalen, att de frågor som han hade tagit upp i den del som avsåg förekomsten av en ideell skada till följd av de restriktiva åtgärderna mot honom inte kunde användas för att visa att det förelåg en tillräckligt klar överträdelse av dessa grundläggande rättigheter.

137 Det framgår således av det ovan anförda att sökanden inte i tillräcklig mån har redogjort för det argument som syftar till att göra gällande en klar överträdelse av de ovannämnda grundläggande rättigheterna.

138 Den tredje anmärkningen kan följaktligen inte tas upp till sakprövning.

139 Av det ovan anförda följer att talan ska ogillas i sin helhet, utan att det är nödvändigt att pröva huruvida de övriga villkoren är uppfyllda för att unionen ska ådra sig ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar.

Rättegångskostnader

140 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

141 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska medlemsstater och institutioner som har intervenerat bära sina rättegångskostnader.

142 Rådet har yrkat att sökanden ska förpliktas att bära sina rättegångskostnader och ersätta rådets rättegångskostnader. Eftersom sökanden har tappat målet, ska rådets yrkande bifallas. Kommissionen ska bära sina rättegångskostnader avseende såväl förfarandet i första instans som förfarandet för överklagande.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

följande:

1) Talan avvisas i den del den inte kan tas upp till sakprövning och ogillas i övrigt.

2) Naser Bateni ska bära sina rättegångskostnader och ersätta de rättegångskostnader som uppkommit för Europeiska unionens råd.

3) Europeiska kommissionen ska bära sina rättegångskostnader.

Kanninen Jaeger Porchia

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 7 juli 2021.

Underskrifter